

Παροιμ. "Όσα ξέρει ένας τρελλός νοικοκύρης, δὲν τὰ ξέρουνε χίλιοι γνωστικοί γειτόνοι (έκαστος εἶναι σοφὸς εἰς τὰ ἴδια) Κεφαλλ.

Τὸ δικό σου τὸ κακό, | κάνει ἐμένα γνωστικό (τὰ παθήματα τῶν ἄλλων, ἰδικά μας μαθήματα) Θράκ. (Φανάρ.)

Τὰ σφάλματα τῶν γνωστικῶν | κάνουν τὴν μοῖρα τῶν λω-
λῶν

(συνών. μετὴν προηγουμ.) Ἀμοργ. Τριλλοὶ τὰ κιοδαίνουν, γνωστικοὶ τὰ τρών (ἐπὶ τῶν φιλαργύρων οἱ ὅποιοι θησαυρίζουν στερούμενοι, διὰ τὰ καρπωθοῦν ἄλλοι) Θράκ. (Αὐδήμ.)

"Αν δὲν ἦταν οἱ ζουρλοὶ, δὲ θὰ ζοῦσαν οἱ γνωστικοὶ (συνών. μετὴν προηγουμ.) Μακεδ. (Ἐράτυρ.)

Τῶ γνωστικῶ τὰ πράματα τὰ τρών οἱ χαροκόποι (ὅτι τὰς οἰκονομίας τῶν συνετῶν τὰς χαίρονται οἱ σπάταλοι) Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Οἱ λουλοὶ σφάλλουνι δράμια | κὶ οἱ γνωστικοὶ καν-
τάρια

(ὅτι οἱ ἐχέφρονες περιπίπτουν εἰς μεγαλύτερα σφάλματα ἢ οἱ ἄφρονες) Θράκ. (Αἶν.) Οἱ λουλοὶ οὐκᾶδὶς κ' οἱ γνωστικοὶ καντάρια (συνών. μετὴν προηγουμ.) Σάμ.

Τοῦ γνωστικοῦ ἀναχάραζε, τοῦ κουζουλοῦ ξεστήχα (εἰς τὸν γνωστικὸν ὀλίγα ἀρκοῦν διὰ τὴν ἐννοήσῃ, ἐνῶ εἰς τὸν μωρὸν χρειάζεται ἐκτενὴς ἐξήγησις) Κρήτ. 'Σ τοῦ σπῖτι μας ὅλοι γνωστικοί, οὐ γνωστικώτιρους 'ς τ' ἄλλου κάθιτι (ὅτι ὁ καλύτερος καὶ συνετώτερος ἀδικεῖται) Μακεδ. "Ενας ζουρλὸς 'ς τὸ σπῖτι του, σαράντα γνωστικοὶ ἀπέξω (συνών. μετὴν προηγουμ.) Πελοπ. (Ἄρν. Ζελίν.) Μὲ γνωστικὸ κάτσι καὶ νηστικὸς σήκον (τὰ ἐπιδιώκῃς τὴν μετὰ καλυτέρων σου συναναστροφὴν ἀδιαφορῶν διὰ τὰς ὑλικὰς ἀπολαβὰς) Προπ. (Ἀρτάκ. Κύζ.)

Ὁ γνωστικὸς τὴν πίκρα τοῦ κρυφὴ χαρὰ τὴν ἔχει (ὅτι ἡ λύπη πολλάκις συνετίζει καὶ ἄγει εἰς ἐπανόρθωσιν) Ἰων. (Καράμπ.) Τοῦ γνωστικοῦ φεύγει τοῦ μετὸ μούδι (ὅτι τοῦ ἐγγραμμάτου τοῦ διαφεύγει τὸ λάθος μετὸ μῦδι, ἥτοι κατόπιν ὑπολογισμοῦ) Σύμ. "Ὡς τὰ συλλογιστῇ ὁ γνωστικὸς, περνᾷ ὁ τρελλὸς τὸ γεφύρι (ὅτι οἱ τολμηροὶ ἐπιτυχάνουν περισσότερον ἀπὸ τοὺς λόγῳ φρονήσεως διστακτικούς) Λεξ. Πρω. "Ὅσον τὰ συλλογιστῇ οὐ γνωστ'κός, οὐ χαζὸς πέρασι τοῦ ποντάμι (συνών. μετὴν προηγουμ.) Μακεδ. "Ὅσον τὰ σκιφτοῦν οἱ γνωστ'κοί, πέρασαν τοὺν κιορὸ τ'ς οἱ τριλλοὶ (συνών. μετὴν προηγουμ.) Μακεδ. (Σισάν.) Γνωστικὸς λόγος βγαίνει τὸ φίδι ἀπὸ τὴν τρυπα τοῦ (διὰ τῆς συνέσεως κατορθοῦνται καὶ τὰ δύσκολα ἀκόμη) Αἰγίν. Εἶδὶς πρᾶσ'νου ἄλουγον; εἶδὶς τσι Χιώτ' γνωστ'κὸ Λέσβ. "Ενας τριλλὸς σὰ ρίχ' μινὰ πέτρα 'ς τοῦ πηγᾶδ', χρειάζονται σαράντα γνωστικοὶ γιὰ τὴν βγάνουν (ὅτι διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ ἐξ ἀπρονοησίας γενομένου εὐκόλως κακοῦ ἀπαιτοῦνται πολ-
λάκις μεγάλα προσπάθειαι) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Γνωμ.

Ὁ ἄνθρωπος ὁ γνωστικὸς | δὲν ξεπορτίζει νηστικὸς Κρήτ. (Νεάπ.)

Εἶδα τὸ θέλει ὁ φτωχὸς 'ς τὴν τσέπη τὸ ρολόι; ὁ ἄνθρωπος ὁ γνωστικὸς ὁδὸς πεινᾶσῃ, τρώει (ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐνεργῇ ἀναλόγως τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν του, ἀδιαφορῶν διὰ τοὺς κοινωνικοὺς καὶ πολιτιστικούς θεσμούς) Μῆλ. || "Ἄσμ.

Νὰ ἦταν ὁ Γιώργης γνωστικὸς, νὰ 'χε κὶ ὁ Γιάννης γνώση Μ. Λελεκ., Ἐπιδόρπ., 24

Τσῇ ρίχνω τὸ μαδήλι μου τσῇ κόρης νὰ τὸ πλύνῃ κ' ἐκείνη ἦτανε γνωστικὰ καὶ πίσω τὸ διαγείρει

Ὁθων.

"Εφυγε καὶ παράγγειλε τὸ γνωστικὸ κεφάλι, ἔννοια σου, μὴ πικραίνεσαι καὶ θὰ γυρίσω πάλι Ψαρ.

Κ' οἱ φρόνιμοι λαθεύουνε κ' οἱ γνωστικοὶ ἀστοχοῦνε, ἄλλα λογιᾶζει ὁ ἄνθρωπος κὶ ἄλλα δὰ τότε βροῦνε (δὰ = θὰ) Κρήτ. (Νεάπ.)

Χρυσᾶ 'νι τὰ μαλλάκια σου κὶ ὁμυροφυλλισμένα 'ς τὴν γνωστικὴ σου κυφαλὴ, ὡς τὰ 'χεις γυρισμένα Σάμ.

Χαμπερολόγος γνωστικὸς ποὺ πάει 'ς τὸν κάτω κό-
σμον

ὅπ' ἔχει λόγια νὰ-ν-τοῦ πῇ καὶ γράμμα νὰ-ν-τοῦ
δῶσῃ

(ἐκ μοιρολ.) Πελοπ. (Καρβελ.) β) Ὁ ἔχων σώας τὰς φρένας Δαρδαν.: "Εκεῖνος μετὸ ζόρ' μπόρεσε νὰ γνωρίσ' τὴ θ'γατέρα τ'. Καὶ σὰν τὴν εἶδε γνωστ'κὴ, εἶπε... 2) Εὐφυῆς, νοήμων, ἔξυπνος Β. Εὐβ. Δ. Κρήτ. Ἐρεικ. Θεσσ. (Ὀλυμπ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Κέρκ. Λέρ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Μαθράκ. Νάξ. (Σκαδ.) Ὁθων. Παξ. Πόντ. (Ἰνέπ. Οἶν. Σούρμ.) Προπ. (Ἀρτάκ.) κ.ά.: Πιὸ γνωστικοὶ ἦτανε οἱ παλαιοὶ Σκαδ. "Ετονε ἕνας παλαλὸς καὶ ἕνας νωστικὸς Σούρμ. || Παροιμ. "Ελάτε, γνωστικοί, νὰ φᾶτε τοῦ τρελλοῦ τὸ βιὸς (ἐπὶ τῶν πονηρῶν τῶν ὠφελουμένων εἰς βάρος τῶν ἀφελῶν) σύνθηθ. Ἡ παροιμ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ. Ἡ σημ. καὶ Βυζαντ. Πβ. Μαχαιρ., 1.45 (ἐκδ. R. Dawkins) «οἱ Γενομβίσοι, ὡς γνωστικοὶ ἐκουμπῶσαν τὸν παπαῖν».

γνωστός ἐπίθ. λόγ. κοιν. καὶ δημῶδ. σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Οἶν.) Τσακων. (Χαβουτσ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. γ ν ω σ τ ὁ ς.

1) Ἐγνωσμένος, φανερός, δῆλος Πόντ. (Οἶν.) — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Πρω.: Γνωστὸν κ' ἐν' ἀκόμῃ Οἶν. 2) Γνώριμος, οἰκεῖος, ὁ μετὰ τοῦ ὁποίου εἶναι τις διὰ σχέσεων συνδεδεμένος κοιν.: "Εχει πολλοὺς γνωστούς. Δὲν ἔχει κανένα γνωστὸν. "Ὅπου κὶ ἂν πάῃ, βρίσκει γνωστούς κοιν. Τὸν βοήθησαν 'ς τὴν δυστυχίαν ὅχι οἱ συγγενεῖς, ἀλλὰ οἱ γνωστοὶ του Πελοπ. (Κορινθ.) Εἶρ γνωστὲ ἄθρεπο (εἶναι γνώριμος ἄνθρωπος) Τσακων. (Χαβουτσ.) Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Αἰσχ., Χο. 702 «ἐγὼ μὲν οὖν ξένοισιν... ἂν ἤθελον γνωστὸς γενέσθαι καὶ ξενωθῆναι». 3) Συνετός, ἐχέφρων Τῆλ.: Ἄσμ.

Καὶ τί τ-τραοῦδι θ-θὰ σοῦ πῶ, ποὺ 'σαι γνωστὸν γε-
φάλι

4) Ἐν ἐργηγόρσει, ξυπνητὸς Δ. Κρήτ. (Μαλάχ. κ.ά.): Ἀποὺ τ' ἀποδιαφώτισμά 'ναι γνωστὸς τσαὶ σκάφτει (ἀποδιαφώτισμα=λυκαυγὲς) Δ. Κρήτ. Ἀπὸ τὴ νύχτα εἶναι γνωστὸς καὶ δονλεύγει Μαλάχ. Πβ. γ ν ὡ θ ω 4β, ν ρ ι ὡ θ ω.

γόβα ἡ, κοιν. βόβα Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γκόφα Μακεδ. (Νάουσ.)

Πιθαν. ἐκ τοῦ Ἑνετ. g o b a. Ἡ λ. ἤδη εἰς Γερμ. καὶ Πόρτ. Πβ. Δουκ. εἰς λ.

1) Εἶδος γυναικείου ὑποδήματος, ἄνευ συγκρατητικῆς λωρίδος περὶ τὸν ταρσὸν ἢ κομβίων, μετὰ χαμηλοῦ ὑποπερνίου καττύματος, ἐμβὰς κοιν.: Ἐπῆρα ἕνα ζευγάρι γόβες. Σ' ἕνα μῆνα μοῦ ξεκόλλησαν οἱ γόβες κοιν. Τσι γόβες μου τσι λουστρινένιες μοῦ τσι πῆρ' ὁ ἀρρεβωνιαστικὸς μου Πελοπ. (Γαργαλ.) "Ηταρι μᾶστουρ'ς οὐ πχιὸ καλὸς κεῖνα τὰ χρόνια, ἔκανι γόβις Σάμ. Ἀνέβαινε μετὰς συνήθεις γόβας τῆς ἔως τὸ κεφαλόσκαλον Α. Παπαδιαμάντ., Νοσταλγ., 99. || Παροιμ. Ἀέ τὴ φορεσὰ μου καὶ πάρ' τὴ βόβα μου (ἐκ

τοῦ συνόλου δύναται νὰ κρίνῃ τις περὶ τῶν λεπτομερειῶν) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) β) Εἶδος χαμηλοῦ γυναικείου ὑποδήματος καλύπτοντος μόνον τὸ μετατάρσιον πολλαχ. Συνών. *π α ν - τ ὁ φ λ α*. 2) Εἶδος ὑποδήματος ἀρμόζοντος εἰς ἀμφοτέρους τοὺς πόδας, ὁμοίου πρὸς τὸν ἀρχαῖον κόθορνον Κύπρ. 3) Τὸ πρὸς τὸν ἀστράγαλον μέρος τοῦ *φ ο ν τ ι ο ὦ* τοῦ ὑποδήματος, εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν *φ τ έ ρ ν α ν* Κίμωλ.

γοβάκι τό, κοιν. γοβάτσι Θήρ. (Οἶα) Κάμπ. Κάσ. Πελοπ. (Μάν. Ξεχώρ.) γοβάξ' Μακεδ. Στερελλ. (Ἀχυρ. Φθιώτ. Φωκ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *γ ὁ β α*.

1) *Γ ὁ β α* 1, τὸ ὅπ. βλ., κοιν.: Τῆς ἀγόρασε φόρεμα μεταξωτὸ καὶ γοβάκια λουστρινένια Πελοπ. (Γαργαλ.) Φόραγε γοβάτσα Πελοπ. (Ξεχώρ.) *Νὰ μ' πά' ρ' εἰς κουπιλὸς γοβάκια* (κουπιλὸς = θυγατέρας) Στερελλ. (Ἀχυρ.) *"Ενα ζιουβγάξ' γοβάκια* Στερελλ. (Φθιώτ.) *"Η Ἀργυρὼ ἦταν περιποιημένη... μὲ μαῦρα γοβάκια* Γ. Ξενοπ., *"Η τιμὴ τοῦ ἀδελφ., 1. || "Ασμ.*

Φέρε μου τσαὶ δυὸ γοβάτσα | νά 'ναι γύρω μὲ φιογκάτσα Θήρ. (Οἶα)

"Αδρα μου, θέλω γοβάκια | γύρω γύρω μὲ φιογκάτσα Ἴος

"Αδρα μου, θέλω γοβάτσι | γύρω γύρω μὲ φιογκάτσι Κάμπ. 2) *Γ ὁ β α* 1β, τὸ ὅπ. βλ., πολλαχ.

γοβατζής ὁ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γ ὁ β α*.

Ὁ κατασκευάζων *γ ὁ β α ς*.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γοβατζής* Ἀθῆν. Κρήτ. Μακεδ. (Θεσσαλον.)

γοβίτσα ἡ, κοιν.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *γ ὁ β α*.

Μικρὰ *γ ὁ β α* 1, τὸ ὅπ. βλ., κοιν.: *"Επῆρα ἓνα ζευγάρι γοβίτσες. "Η γοβίτσα σου εἶναι τῆς μόδας κοιν. Κεῖνες οἱ γοβίτσες μὲ στενεύουνε καὶ θέλουν ἄνοιμα σὲ καλαπόδι* Πελοπ. (Γαργαλ.)

γοβούρα ἡ, Κεφαλλ. (Δελιν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γ ὁ β α* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. *-ο ὦ ρ α*, περὶ τῆς ὅπ. βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 2,306.

Μεγάλη γόβα.

γογγίδα ἡ, Θράκ. — Λεξ. Βάιγ. γογγίδα Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν.)

Πιθαν. ἐκ τοῦ οὐσ. *γ ο γ γ υ λ ί δ α* καθ' ἀπλολογίαν. Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ.

Γ ο γ γ υ λ ί 1α, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

γόγγολη ἡ, Ἡπ. (Κοκκιν.) Πελοπ. (Λακεδ.) — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Πρω. Δημητρ. βόγγολη Πελοπ. (Βλαχοκερ. Γαργαλ. Γεράκ. Κοντογόν. Μαργέλ. Πυλ. Πιάν. κ.ά.) γκόγγολη Τσακων. (Μέλαν.) κόγκολη Ἡπ. (Μαργαρ.) κόγγολη Ἡπ. (Ἰωάνν. Πάργ.) κόγκουλη Μακεδ. (Βόιον) κόγκουλα Μακεδ. (Βόιον) κόγκουλ' Ἡπ. (Ἀγναντ. Μελισσ. Πλάκ.) Θεσσ. (Φωτειν.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ.) Στερελλ. (Ἀστακ. Μύτικ. Σπάρτ. κ.ά.) κόκολλη Π. Γενναδ., Λεξικ. Φυτολ., 12 κόκολλη Πελοπ. (Καρδαμ. Ξεχώρ.) κόκαλη Πελοπ. (Πραστ.) κόγγολι τό, Πελοπ. (Ἡλ.) γκογγόλι Πελοπ. (Ἡλ.) γόγγολι Λεξ. Ἐλευθερ. Δημητρ. γόγγολο Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ Σλαβ. *k o k o l j*. Βλ. G. Meyer, Neugr. Stud. 2,31.

1) Τὸ φυτὸν Ἀγρόστεμμα τὸ κοινὸν (*Agrostemma githago*) τῆς οἰκογ. τῶν Καρυοφυλλιδῶν (*Caryophyllaceae*) ἐνθ' ἄν.: *"Η βόγγολη φυτρώνει 'ς τὰ γεννήματα καὶ γιομάει τὸ χωράφι* Πελοπ. (Πυλ.) *Θέλει τὸ γέννημά σου βότανο, γιόμισε κονκκὶ καὶ βόγγολη* (κονκκὶ = εἶδος ψυχανθοῦς ἀναρριχωμένου) Πελοπ. (Γαργαλ.) *Τὸ πίνιξε τὸ γέννημα ἡ βόγγολη* Πελοπ. (Μαργέλ.) *Τὸ χωράφι εἶναι γιομάτο γόγγολη καὶ θὰ πινίξη τὸ γέννημα* Πελοπ. (Λακων.) *Πῆγα καὶ βοτάνισα τὴ γόγγολη αὐτόθι. Τὰ πρῶτα τρῶνι κόγκουλ'* (πρῶτα = πρόβατα) Στερελλ. (Σπάρτ.) *"Εκόφται οἱ χέρε μι μπάνα τὰ γκόγκολη* (ἐκόπηκαν τὰ χέρια μου βγάζοντας τὴ γόγγολη) Τσακων. (Μέλαν.) Συνών. *ἄ γ ρ ι ο κ ο υ κ ι ᾶ* 2. 2) Οἱ βολβοὶ τοῦ φυτοῦ Ὀρνιθόγαλον τὸ σκιαδοφόρον (*Ornithogalum umbellatum*) τῆς οἰκογ. τῶν Λειριδῶν (*Liliaceae*) Πελοπ. (Καρδαμ. Μάν.)

γογγολέλι τό, ἐνιαχ. *gougourel'* Μακεδ. (Κατάκλ. Τρικοκκ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γ ὁ γ γ ο λ η* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. *-έ λ ι*. Ὁ τύπ. *g o u g o u ρ έ λ'* δι' ἀνομοιωτ. τροπὴν τοῦ *λ* εἰς τὸ ἀντίστοιχον ὑγρὸν *ρ*.

Γ ὁ γ γ ο λ η 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: *"Εχ'* 'ς τοῦ θ'κό μ' τοῦ *χουράφ' gougourel'*, 'ς τοῦ θ'κό σ' δὲν ἔχ' Τρικοκκ.

γόγγρος ὁ, Κύπρ. — Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. γόγγρος Κύπρ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *γ ὁ γ γ ρ ο ς*. Βλ. Θεόφρ., Ἰστ. φυτ., 1,8,6 «τοὺς καλουμένους ὑπὸ τινων ἢ γόγγρους ἢ τὸ ἀνάλογον».

Φῦμα, ἐξόγκωμα φυματιῶδες τοῦ κορμοῦ τῶν δένδρων ἐνθ' ἄν.

γογγύλα ἡ, Νίσυρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γ ο γ γ υ λ ι* κατὰ τύπ. μεγεθ.

Πέτρα ἐξωγκωμένη κατάλληλος πρὸς δόμησιν οἰκιῶν: Οἱ πέτρες ὅλο γογγύλες εἶναι.

γόγγυλας ὁ, Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γ ο γ γ υ λ ι* κατὰ τύπ. μεγεθ.

Ἐπὶ ἀνθρώπων, παχύς καὶ βραχύς: *"Αμὸν γόγγυλας* (= σὰν γογγύλι).

γογγυλάτος ἐπίθ. Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γ ο γ γ υ λ ι* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. *-ᾶ τ ο ς*.

Ἐπὶ ἀνθρώπου, ὁ μικρόσωμος, εὖρωστος καὶ παχύς, ὁ ὁμοιάζων πρὸς *γ ο γ γ υ λ ι*.

γογγύλι τό, πολλαχ. καὶ Καππ. (Συνασ.) Πόντ. *γογγύλ'* Σκόπ. κ.ά. *γογύλι* Ἰθάκ. *γογγύλι* Κῶς (Καρδάμ.) *γογγύλ'* Εὐβ. (Αἰδηψ. κ.ά.) Ἡπ. (Ἰωάνν.) Μακεδ. (Νιγρίτ.) Σάμ. Σκόπ. *gogúli* Πελοπ. (Λεῦκτρ.) *γοτζύλι* Μ. Ἀσία (Κυδων.) Σκυρ. *γοτζύλι* Πελοπ. (Κάμπος Λακων. Καρδαμ. Ξεχώρ.) *γοτζύλ'* Μ. Ἀσία (Κυδων.) *γοτζύλ'* Μ. Ἀσία (Κυδων.) *βογγύλι* Ζάκ. Ἡπ. Θράκ. (Αἰν.) Ἰων. (Κρήν.) Κέρκ. (Ἀργυράδ. Λευκίμμ. Σπαρτερ. κ.ά.) Κρήτ. Πελοπ. (Γαργαλ.) Ρόδ. Σύμ. Χάλκ. Χίος — Μ. Φιλήντ., Γραμματ., 91 *βογγύλ'* Εὐβ. (Αἰδηψ. Ἀκρ.) Μακεδ. (Βρία Γήλοφ. Δεσκάτ.) Στερελλ. (Κολάκ.) *'ogúli* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *γόγγυλο* Πόντ. (Οἶν.

